

IDŐUTAZÁS A 2010-BEN 100 ÉVES DÉLMAGYARORSZÁGGAL: 1987 (78. RÉSZ)

Viták a képzőművészetről

Huszonkét hét múlva lesz 100 éves az 1910. május 22-én útjára bocsátott Délmagyarország. Lapunk e jubileuma alkalmából, mintegy visszaszámolásaként, időutazásra hívjuk olvasóinkat: hétről hétre egy-egy esztendő újságtermését átlapozva fölvilágítjuk, milyennek láttatta a világot, az országot, a régiót, Szegedet – a Délmagyarországot. A magyar vidék legpatinásabb lapja sorozatának hetvennyolcadik állomása: 1987.

CSONGRÁD MEGYE
ÚJSZÁSZI ILONA

„Tükröm, tükröm... Jegyzetek a szegedi képzőművészetről” – veszi föl a kesztyűt Szuromi Pál. A január 10-i „DM-magazinban” reagál lapunk újságíró munkatársra, Tandi Lajos korábbi írására. Az apropó: a „Szeged képzőművészete, 1960–1985 című áttekintő kiállítás”.

FONTOS AZ ÖTLETADÓ. Fontos Sándor műveit zsúrizták, mikor „egyszer csak felém fordult. Nem gondoltam, hogy csinálnunk kéne valamit? Mert egyre jobban széthullik, polarizálódik a város képzőművészeti közléte. A téli tárlat is megszűnt, nincs közös fóru-

Kronológia: 1987

Január 1.: Visszaállítják Magyarországon a kétszintű bankrendszert. **Június 25.:** Losonczi Pál után Németh Károly a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke. **Július 11.:** Megszületik a Föld öt-milliárdodik lakója Zágrábban. **Július 30.:** Mekkában, az iráni zarándokok között vérfürdőt rendeznek. **Szeptember 27.:** A Magyar Demokrata Fórum (MDF) megalakulása Lakitelken. **December 10.:** Háromnapos washingtoni csúcstalálkozó után Ronald Reagan amerikai elnök és Mihail Gorbacsov szovjet vezető ígéretet tesz a hadászati fegyverek jelentős csökkentésére.

Utcai tárlaton. Művek és művészek: Pataki Ferenc festőművész és Kliegl Sándor szobrász. FOTÓK: SOMOGYI KÁROLYNÉ

munk. Jóformán azt sem tudjuk: hol állunk” – idézi föl a beszélgetést Szuromi.

„Felhősnek találta a helyzetet” – utal a Tandi Lajos által felvetett gondokra. De hozzászól: „valamivel érdekesebbek vagyunk, mint ahogy ezt a kiállított művek alapján gondolhatnánk. Elég itt csak a kiváló Dinnyés Ferencre, Dér Istvánra vagy Tóth Valériára utalnom”.

VISZONY AZ ELŐDÖKHÖZ. „A 60-as évek környékét igenis művészettörténeti fordulópontnak tekinthetjük. A magyar képzőművészet ekkor szabadult ki a kultúrpolitikai, esztétikai dogmatizmus szorításából, s kötetlenebbül alkalmazhatja az avantgarde törekvés vagy a modern realizmus tanulságait. És Szeged sem kivétel.” Példának említi Vinkler Lászlót, Dorogi Imrét, Egry Józsefet, Erdélyi Mihályt, Lehel Istvánt.

VÁSÁRHELYRE FIGYELVE. A szegedi művészet 60-as évekbeli fordulata: „Főként csak Vásár-

helyre figyelt, Vásárhelyhez igazodott” – véli a szakember, aki állítását azzal magyarázza, hogy „erre az időszakra esett az őszi tárlatok, egyáltalán a modern realizmus felfutása, s

Méltatást kap még Kovács Margit, Szűcs Árpád, Veres Mihály, másfelől pedig Hemmert János. Ők teremtenek átmenetet „a 70-es években megérkező, s hasonló alapál-

Zoltánfy Istvánra. Papp Györgyre is. A szobrászok közül pedig Szathmáry Gyöngyire.

Az összegzés: „ez az a kivételes időszak, amikor a szegedi képzőművészet legjobbjai többé-kevésbé esztétikai, minőségi szinkronba kerültek a progresszív hazai törekvésekkel, egyben az elődök által meghatározott szellemi mércével”.

ELLAPOSODÓBAN. „Lehangoló, hogy a 70-es évek közepétől valahogy ellaposodik Szeged képzőművészete. Jóllehet Benes József és Gerle Margit személyében tehetséges, egyéni arculú alkotókat kap a város, (...) noha Sinkó Jánostól aligha lehet elvitatni az érzékletesebb festői adottságokat.” „Szembetűnő jelenségnek” tartja a tárlaton bemutatkozók közül Fritz Mihályt, Kalmár Mártont és „Kliegl Sándor Festője is a tárlat élvonalába tartozott. (...) Cs. Pataj Mihály (...) Schéner Mihállyal állna egy sorban. (...)”

Tóth Attila január 17-i lapunkban szól hozzá „a szegedi képzőművészet vitájához – felhőkémlelés helyett”.

Arcél: Somogyi Károlyné (1926–). Somogyi Károlyné Újvidéken született 1926. november 13-án, lánykori neve: Neurohr Magdolna. Elvégezte a tanítóképzőt, majd a történelem és a sorsa úgy hozta, hogy Szegedre menekült. Férje, dr. Somogyi Károly jogtanácsos volt, öt gyermekük született. Már harmincéves is elmúlt, amikor először vett fényképezőgépet a kezébe Somogyi Károlyné, Magdika. A Délmagyarország riportereként végezte el az újságíró-iskolát. Fényképezőgéppel felszerelve is az ember érdekelt – örömeivel és szomorúságával, lent és fent, munka és pihenés közben. 120 riportfotójával hazánk több városában legalább kéttucat kiállításon mutatkozott be, több képét díjazták. Férjével tett utazásairól diavetítéses előadásokat tartott. Sokoldalúságát igazolandó riportjai, anekdotái, fotói, visszaemlékezései most csokorba kötve jelentek meg – Holszsezon a krematóriumban című könyve bemutatójára hétfőn 17 órakor gyűlnek össze Somogyi Károlyné tisztelői – a Somogyi-könyvtárba.

egyértelmű társadalmi, kritikai elismerése”. „Nem véletlen, hogy ekkoriban születtek Magos Gyula, Fontos Sándor és Pintér József legmeggyőzőbb képei, mint ahogy Dér István és Zombori László festészetében is kitüntetett helye van a korszaknak.”

lásból startoló Novák András és Pataki Ferenc között”.

LÍRAI HETVENES ÉVEK. „Elvontabb, lírikusabb és tasisztikusabb tolmácsolásmód bontakozik ki” a 70-es években – írja Szuromi. Utal „Kokas Ignác felszabadító” hatására, s persze

SZOT-díjas: Gregor, Tóth

„A SZOT-díjjal azoknak az íróknak, művészeknek, tudósoknak, a művelődésben tevékenykedőknek az alkotó munkáját ismerik el, akik a dolgozók művelődésének szolgálatában kiemelkedő sikereket értek el” – vezetjük föl május 1-jén a portrékat.

CSONGRÁD MEGYE
MUNKATÁRSUNKTÓL

A 13 SZOT-díjas közül a „sajátunknak érezzük” Deme László nyelvészprofesszor, Gregor József operaénekes, Tóth Valéria szobrászművész kitüntetését, ezért ők hárman fotót és rövid pályarajzot is kapnak lapunkban. Gregor portréja mellé azt írjuk: „Mit nem írtak még meg róla és művészetéről? Talán a sok is kevés, ha róla van szó. Hogy most SZOT-díjat kapott – ez sok mindenről beszédes. Összefoglalóan és – valljuk be – közhelyszerűen azt mondhatnánk, elsősorban rendkívüli népszerűségéről. Mi, itthoniak – szegediek – nehezen tudjuk

kordában tartani a szavakat, melyek előtöltnak, ha Gregor Józsefről beszélünk, ezeken a hasábokon is sok 'gregoriáda' látott már napvilágot”.

„Érett művész. Kialakult, vonzó személyiséggel, kikristályosodott művészi ars poetikával, határozott, senki másal össze nem téveszthető kifejezésmóddal” – jellemezzük Tóth Valériát. „1969-ben végzett Pátzay-növendékként a

Képzőművészeti Főiskolán, s az azóta eltelt két évtized egyik felét Vásárhelyen, a másikat Szegeden töltötte.” „Az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékpark bejárati épületének több mint 70 négyzetméteres” domborműve, illetve a Palánkban lévő kétfigurás alkotása és a Tisza-parti szoborsztágy első műve, a kétfigurás Növérök egyaránt mérést érdemlő művek”.

Gregor József és Tóth Valéria is kitüntetett.

NAPI HÍREK

SZÖRFPARADICSOM. „Üdülőparadicsom lesz a Szikós-tó környékéből, a 12 hektáros vízfelületet 14 hektárosra növelik, és az egyik részben nudistatanyát alakítanak ki” (január 5., hétfő).

OROSZLÁN ALGYÓN. „Köntös Imre 30 éve cukrász, a Kiosz algyői intézőbizottságának társadalmi elnöke, az Ipar Kiváló Mestere cím tulajdonosa (...) állatbarát. Tanyáján oroszlanok épített állatkerti tervek, szabványok szerint, mellette vadasparkot létesített. Az öreg oroszlanok, Belami és Zimba, az esztendő hímei jól érzik magukat, a vad-disznók már háziakká szelídültek, az őzikék szintúgy. Három kutyája pedig őrzi a 'vadtananyagot'. (...) Ilyen családba kerül Moyma”, a bébioroszlán (január 10., szombat).

HERBSZT KÓTOLLA. „A mindössze 22 évet élt Herbszt Zoltánnak a fehérvérűség nevű gyilkos nem engedett több időt és lehetőséget. (...) Az Eötvös-könyvek sorozatban látott napvilágot (...) Kóttollú madár című posztumusz, önálló verseskötete (...) – egy iszonyúan korán lezárult életmű gyakorlatilag teljes, fél évtizednyi termését tartalmazza” (január 14., szerda).

ÚJ GIMNÁZIUM. „A Csomiterv tervai alapján a Délép építi az új, huszonnégy tantermes gimnáziumot a József Attila sugárút és az Agyagos utca kereszteződésében. A homlokzata tagozott és a tetőszerkezete formabontó, kupola alakú. 170 millió forintba kerül” (március 10., kedd).

30 ÉVES KISZ. „Március 21-ét főleg az azonnal a Tanácsköztársaságra gondolunk. Harminc év óta azonban más jeles esemény is kötődik ehhez a dátumhoz – a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség születésnapja” (március 21., szombat).

SZÜRÖS A MEGYÉBEN. „Tegnap, szerdán megyénkbe látogatott Szűrös Mátyás, az MSZMP Központi Bizottságának titkára. (...) A lakosság hangulata, a közvéleményben tapasztalható kérdések iránt érdeklődött, amelyekről élénk eszmecsere alakult ki a megbeszélésen részt vevők között” (április 2., csütörtök).

OPERAFESTIVÁL. „Szakmai megbeszéléssel, illetve ünnepélyes díjtadással zárult tegnap az ország operajászó színházainak szegedi találkozója. (...) Fődíjas: a szegedi Machbet” (május 5., kedd).

MR STÚDIÓ. „Itt a Magyar Rádió szegedi körzeti stúdiója (...) Szigeti István komponálta elektronikus zenei szignálja. (...) A kisebb kamarakonzertek felvételére is alkalmas stúdióban azért nincs két párhuzamos fal és a sík felületek is azért találkoznak csak egy helyen derékszögben, hogy a hang ne térhessen vissza kiindulási helyére”. A műsor vételére alkalmas rádiók ára: 2–3, 5–6, 9 ezer forint (május 22., péntek).

Szigetelik a 18 emeletet

„Alattuk a mélység, felettük az ég” – Szegeden harmadik éve működik Techno-Alp néven egy 12 tagú csoport, magas építményeket karbantartó, szerelő és javító gnm – írjuk május 11-i lapunkban. Somogyi Károlyné felvételén az újszegedi 18 emeletes lakóház szigetelésén dolgoznak.